

Försäkringsvillkor

Alternativ tjänstepension med valfri placering

Innehåll

A. Allmänna villkor för Alternativ tjänstepension	3
Försäkringsavtalet	3
Försäkringens ikraftträdande.....	3
Oriktiga uppgifter.....	3
Folksams rätt att ändra försäkringsvillkoren och försäkringen	4
Premie	4
Premiefrielse vid sjukdom och olycksfallsskada.....	5
Ålderspension och efterlevandepension.....	6
Förmånstagarförordnande	7
Ändring av avtalet	7
Försäkringens upphörande	9
Inskränkningar i försäkringens giltighet	9
Åtgärder för utbetalning och premiefrielse	10
Tidpunkt för utbetalning och räntebestämmelser	10
Force majeure.....	10
Årlig information	10
Skydd av personuppgifter	11
Generella antaganden.....	11
B. Särskilda villkor för fonddel	13
C. Särskilda villkor för garantidel	14
D. Vi vill att du ska vara nöjd	15
E. Begreppsförklaringar	17

A. Allmänna villkor för Alternativ tjänstepension

Försäkringsavtalet

Pensionen är baserad på överenskommelse mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och utgör en premiebestämd del av gällande tjänstepensionsplan.

Försäkringstagaren ingår avtal med Folksam ömsesidig livförsäkring med säte i Stockholm, organisationsnummer 502006-1585, som i detta villkor anges som Folksam. Försäkringens fonddel respektive garantidel tillhör olika verksamhetsgrenar i Folksam ömsesidig livförsäkring.

Försäkringstagare är den arbetsgivare som ingår avtalet med Folksam. Övergår äganderätten till annan, betraktas denne därefter som försäkringstagare.

För försäkringsavtalet gäller vad som anges i försäkringsbrevet och därtill hörande handlingar, i dessa villkor, i försäkringsavtalslagen och allmän svensk lag i övrigt.

Angående försäkringstagarens rätt att ångra avtalet, se *Aktuella regler och avgifter*.

Avtalet grundar sig på de uppgifter som försäkringstagaren skriftligen lämnar Folksam. Om någon uppgift som försäkringstagaren lämnat är oriktig eller ofullständig, gäller vad som för sådant fall stadgas i försäkringsavtalslagen och i dessa villkor. Har sådan uppgift lämnats av den försäkrade gäller detsamma som om denne varit försäkringstagare.

Folksam lämnar kontrolluppgifter för pensionsförsäkring i enlighet med skatteförfarandelagen.

Till avtalet hör vid var tid gällande *Aktuella regler och avgifter*.

Försäkringens ikraftträdande

Folksams ansvarighet inträder vid den tidpunkt som i ansökan anges som begynnelse datum, förutsatt att Folksam erhållit fullständiga ansökningshandlingar och uppgifter från pensionsplanens försäkringsgivare samt att försäkringen kan beviljas enligt tillämpade hälsoprövningsregler. Folksams ansvar gäller dock inte före den tidpunkt från vilken pensionsplanens försäkringsgivare registrerat att alternativ pensionslösning ska gälla.

Om Folksam ska återförsäkra viss del av försäkringen på grund av försäkringens storlek, inträder ansvarigheten dock först när återförsäkringen beviljats.

Kan försäkringen endast beviljas mot förhöjd premie eller med förbehåll, inträder Folksams ansvarighet dagen efter det att arbetsgivaren antagit och avsänt/avlämnat Folksams erbjudande om försäkringen på dessa villkor.

Har den anställde avlidit när ansökan om ny försäkring insänds är Folksam fritt från ansvar.

Oriktiga uppgifter

Försäkringsavtalet grundas på de uppgifter som försäkringstagaren och den försäkrade har lämnat till Folksam. Om någon uppgift som lämnats är oriktig eller ofullständig, gäller vad som anges för sådant fall i försäkringsavtalslagen och i försäkringsvillkoren.

Om oriktiga uppgifter enligt försäkringsavtalslagen lämnats och riktiga uppgifter hade lett till förbehåll avseende försäkringens giltighet, eller förhöjd premie, gäller försäkringen med sådant förbehåll. Om riktiga uppgifter hade lett till förhöjd premie nedsätts försäkringsbeloppet i motsvarande mån. Om riktiga uppgifter hade lett till att försäkringen inte beviljats, kan avtalet vara ogiltigt och/eller Folksam vara fritt från ansvar för inträffat försäkringsfall. Inbetalda riskpremier för förfluten tid återbetalas inte.

Om försäkringsavtalet är ogiltigt eller Folksam är fritt från ansvar enligt försäkringsavtalslagen, är Folksams betalningsskyldighet inskränkt till ett belopp motsvarande högst återköpsvärdet för försäkringen.

Folksams rätt att ändra försäkringsvillkoren och försäkringen

Folksam har rätt att under försäkringstiden ändra försäkringsvillkoren och försäkringsavtalet i övrigt om det är nödvändigt på grund av ändrad lagstiftning, myndigheters föreskrifter eller ändrad rättstillämpning.

Detsamma gäller om en sådan rätt särskilt avtalats eller om förutsättningarna för avtalet förändrats på så sätt att en ändring i försäkringsvillkoren behövs av försäkringstekniska skäl, på grund av försäkringens art eller om ändring i försäkringsvillkoren är nödvändig på grund av någon annan särskild omständighet.

För försäkring med traditionell förvaltning finns vidare en sådan rätt till ändring bland annat om den behövs för att uppfylla kravet på god standard på kontroll över försäkringsrisker, placeringsrisker och rörelserisker samt i den utsträckning det krävs för att upprätthålla en skälig prissättning och skälig fördelning av risker samt överskott inom försäkringstagarkollektivet.

En ändring av försäkringsvillkoren träder i kraft en månad efter det att Folksam avsänt meddelande om ändringen eller vid den tidpunkt som följer av lag eller myndighets föreskrift. Normalt sker sådan ändring vid slutet av en premieperiod. En ändring som kan anses vara obetydlig eller till fördel för försäkringstagarna får genomföras utan särskild information. Folksam kan ändra nivån och sättet att ta ut avgifter under försäkringstiden, normalt sker det vid slutet av en premieperiod.

Premie

Premiens storlek bestäms av pensionsplanens regler om premie för alternativ pensionslösning, såvida inte annan premie avtalats, och avisering sker i enlighet härmed. Särskilda regler gäller vid och efter premiefrielse (se avsnittet om Premiefrielse). Folksam ansvarar inte för att den till Folksam anmälda premien för alternativ pensionslösning är rätt och har inte skyldighet att återbetala felaktig premie.

Första premie

Första premien ska betalas inom 14 dagar från den dag då Folksam avsänt faktura om premie. Betalas inte premien inom denna tid sägs försäkringen upp och träder ur kraft 14 dagar efter uppsägningen om inte premien betalas inom denna frist.

Förnyelsepremie

Förnyelsepremie ska betalas senast en månad efter att Folksam avsänt faktura om premien. Om premieperioden är högst en månad, ska premien dock betalas senast på periodens första dag.

Betalas inte förnyelsepremien inom denna tid kan rätt till premiefrielse och fast efterlevandeskydd upphöra (se vidare nedan).

Uppsägningen får verkan 14 dagar efter avsändandet, om inte premien betalas inom denna frist.

Ålderspension och återbetalningsskydd beräknas efter dittills inbetalda premier.

Eventuellt fast efterlevandeskydd ändras till återbetalningsskydd.

Om försäkringen innehåller premiefrielse upphör denna att gälla.

Återupplivning

Försäkringen kan återupplivas till sin tidigare omfattning genom att den utestående premien betalas inom tre månader från det att uppsägningen fått verkan. Detta gäller inte om dröjsmålet avser första premien.

Återupplivas försäkringen ansvarar Folksam från och med dagen efter den dag då premiebeloppet betalas.

Premiefrielse vid sjukdom och olycksfallsskada

Rätt till premiefrielse ingår i försäkringsavtalet, såvida inte annat särskilt avtalats, om den försäkrade vid tecknandet av försäkringen inte har fyllt 60 år. Rätt till premiefrielse gäller under avtalad premiebetalningstid, dock längst tills den försäkrade fyller 65 år.

Om den försäkrade på grund av sjukdom eller olycksfall blir helt arbetsförmögen eller får arbetsförmågan nedsatt med minst en fjärdedel, föreligger rätt till premiebefrielse för den tid sådan arbetsförmåga i oavbruten följd varar utöver den avtalade karenstiden. Med sjukdom jämställs isolering som smittbärare enligt myndighetsföreskrift.

Om den försäkrade drabbas av arbetsförmåga relaterad till bruk av alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel, narkotiska preparat eller dopningspreparat som inte används i medicinsk syfte kan ersättning sättas ned helt eller delvis.

Till grund för bedömning av arbetsförmågan läggs sådana skador och symptom som kan fastställas objektivt.

Bedömningen sker med hänsyn till den försäkrades förmåga att trots sjukdomen eller olycksfallsskadan utföra sitt vanliga arbete eller annat arbete som motsvarar hans krafter och färdigheter och som rimligen kan begäras av honom med hänsyn till hans ålder, utbildning, tidigare verksamhet och bosättningsförhållanden. Försäkringstagaren är skyldig att utan dröjsmål anmäla till Folksam om graden av arbetsförmåga förändras.

Premiebefrielse inträder efter tre månaders arbetsförmåga. Denna karenstid förkortas med den sammanlagda tid som arbetsförmåga, omfattad av försäkringen, pågått i perioder om minst en månad under de senaste tolv månaderna.

Hel arbetsförmåga medför rätt till fullständig premiebefrielse. Nedsättning av arbetsförmågan med en fjärdedel, hälften eller tre fjärdedelar medför rätt till befrielse från så stor del av premien som motsvarar nedsättningen. Premiebetalning under period med premiebefrielse sker månadsvis.

Premiebefrielse vid inträffad arbetsförmåga avser den ursprungligen avtalade premien med de förändringar som skett till följd av att pensionsplanens premie för alternativ pensionslösning ändrats. Premiehöjning, som tidigare inte anmälts till Folksam, kan högst ersättas för de senaste tolv månaderna. Premiehöjning som sker efter den första insjuknandedagen kan inte omfattas av premiebefrielsen.

Om en period med arbetsförmåga har varat i tolv månader i en följd höjs premiebefrielsebeloppet vid fortsatt oavbruten arbetsförmåga med indextillägg motsvarande den procentuella höjning av prisbasbeloppet som skett under perioden, dock högst med tio procent. Uppräkning vid fortsatt arbetsförmåga görs därefter var tolfte månad på motsvarande sätt. Vid ny period med premiebefrielse inom tolv månader efter tidigare period med premiebefrielse uppräknas premiebefrielsebeloppet som om premiebefrielse pågått utan avbrott sedan den förra perioden.

Vid obetald förnyelsepremie gäller rätten till premiebefrielse under en månad från förfalldagen. Därefter gäller inte rätt till premiebefrielse. Rätten kan behållas under tjänstledighet i högst 18 månader om avgiften för premiebefrielse inbetalas i förskott eller täcks genom tillgodohavandet i försäkringen. Vid längre tjänstledighet gäller inte premiebefrielsemomentet efter 18 månader. Om tjänstledigheten är längre än 18 månader eller efter tjänstledighet utan betalning av premiebefrielseavgift kan premiebefrielsemoment återinföras om den försäkrade är fullt arbetsför. Har premie i annat fall än vid tjänstledighet lämnats obetald under högst tolv månader, kan premiebefrielse återinföras om den försäkrade är fullt arbetsför.

Med fullt arbetsför menas att den försäkrade inte till någon del uppbär sjuklön, sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitetsersättning, sjukersättning, skadelivränta, handikappersättning eller liknande ersättning samt inte uppburit sådan ersättning i mer än 14 dagar i en följd under de senaste sex månaderna. I begreppet fullt arbetsför ingår vidare att den försäkrade kan fullgöra sitt vanliga arbete utan några inskränkningar eller särskilda anpassningar av hälsoskäl och inte haft inskränkningar/anpassningar i arbetet av hälsoskäl under de senaste sex månaderna. För den som inte förvärvat arbetat under de senaste sex månaderna ska en bedömning göras av vad som skulle ha gällt om nuvarande anställning innehafts under perioden.

Ålderspension och efterlevandepension

Försäkringen innehåller alltid ålderspension. Om även efterlevandepension ingår i försäkringen är detta angivet i försäkringsbrevet.

Ålderspension

Pensionens storlek fastställs på följande sätt

- försäkringens värden av garantidel och fonddel fördelas på det antal år utbetalning ska ske. Folksam använder sig av ett antagande om livslängd/dödlighet i försäkringsbeståndet
- pensionsbeloppet från garantidel beräknas på den delens totalvärde eller, om det är högre, garantivärdet. Pensionsbeloppet omräknas vid varje utbetalningstillfälle med hänsyn till eventuellt överskott (se *Särskilda villkor för garantidel*)
- pensionen från fonddel motsvarar inlösenvärdet av det antal fondandelar som fastställs för varje utbetalningstillfälle.

Efterlevandepension vid dödsfall före pensionsåldern

Försäkring med återbetalningsskydd

Försäkringens värden av garantidel och fonddel fördelas som efterlevandepension på det antal år utbetalning ska ske.

Pensionsbeloppet från garantidel beräknas på den delens totalvärde eller, om det är högre, garantivärdet. Pensionsbeloppet omräknas vid varje utbetalningstillfälle med hänsyn till eventuellt överskott (se *Särskilda villkor för garantidel*).

Pensionen från fonddel motsvarar inlösenvärdet av det antal fondandelar som fastställs för varje utbetalningstillfälle.

Försäkring med fast efterlevandeskydd

Summan av försäkringens garantivärde och värde på fonddel höjs upp till samma belopp som det fasta efterlevandeskyddet, om detta är högre. Höjningen görs med bibehållande av värdefördelningen mellan garantivärde och värde på fonddel. Därutöver tillkommer eventuellt överskott på garantidel. Till fonddel köper Folksam nya andelar. Om det i fonddel finns andelar i flera fonder ska nytillskott av andelar ske så att värdefördelningen mellan de olika fonderna behålls. Nytillskott av andelar beräknas enligt på dödsdagen gällande köpkurs.

Efter det att försäkringens totalvärde höjts fördelas försäkringens värden som efterlevandepension på det antal år utbetalning ska ske.

Pensionsbeloppet från garantidel omräknas vid varje utbetalningstillfälle med hänsyn till eventuellt överskott (se *Särskilda villkor för garantidel*)

Pensionsbeloppet från fonddel motsvarar inlösenvärdet av det antal fondandelar som fastställs för varje utbetalningstillfälle.

Om det fasta efterlevandeskyddet vid den försäkrades dödsfall är lägre än försäkringens totalvärde gäller reglerna om återbetalningsskydd. Betalas inte premie eller saknas värde för att täcka riskkostnaden, ändras fast efterlevandeskydd till återbetalningsskydd. Vid tjänstledighet i högst 18 månader får dock fast efterlevandeskydd behållas om försäkringens värde täcker riskkostnaden. Om obetald premie beror på den anställdes utträde ur tjänstepensionsplanen, gäller det fasta efterlevandeskyddet i tre månader från utträdet.

Försäkring utan efterlevandepension

Vid den försäkrades dödsfall upphör försäkringen. Inga utbetalningar görs därefter.

Efterlevandepension vid dödsfall under utbetalning av ålderspension

Försäkring med efterlevandepension

Pensionsutbetalningarna fortsätter under återstoden av den avtalade tidsperioden för efterlevandepension, med samma belopp som skulle ha utbetalats som ålderspension under motsvarande tidsperiod.

Försäkring utan efterlevandepension

Vid den försäkrades dödsfall upphör försäkringen. Inga utbetalningar görs därefter.

Förmånstagarförordnande

Ålderspension och sjukpension utbetalas alltid till den anställde.

Efterlevandepension/återbetalningsskydd utbetalas till insatt förmånstagarare.

Försäkringstagarens ändringsmöjligheter

Försäkringstagaren får inte utan den försäkrades samtycke ändra avtalet.

Den försäkrades ändringsmöjligheter

Den försäkrade har före pensionstidpunkten rätt att ändra fördelning av premier och försäkringskapital mellan garantidel och fonddel. Inom fonddel har den försäkrade både före och efter pensionstidpunkten rätt att ändra fördelning mellan olika fonder.

Den försäkrade har rätt att ändra pensionstidpunkt och/eller utbetalningstidens längd. Vissa ändringar kräver hälsoprövning.

Den försäkrade har rätt att lägga till eller välja bort efterlevandepension.

Ålderspension kan utan hälsoprövning kompletteras med efterlevandepension i form av återbetalningsskydd inom tolv månader från det att den försäkrade ingått äktenskap/registrerat partnerskap, samboförhållande eller fått barn (familjehändelse). I övrigt krävs det hälsoprövning vid tillägg eller utökning av efterlevandepension.

Den försäkrade har rätt att ändra förmånstagarförordnandet avseende efterlevandepension.

Om anställningen upphör har den försäkrade rätt att få försäkringen överlåtten till ny arbetsgivare, om denne har motsvarande pensionslösning för sina anställda.

Förmånstagares ändringsmöjligheter efter den försäkrades död

Efter den försäkrades död övergår rätten att byta fond i fonddel till förmånstagare. Om inte utbetalning av ålders- eller efterlevandepension börjat, har förmånstagare även rätt att ändra fördelningen av försäkringskapitalet mellan garantidel och fonddel samt att skjuta upp utbetalningarna och/eller ändra utbetalningstidens längd.

Samtliga förmånstagare, vars rätt inträtt, måste skriftligen godkänna en ändring.

Särskilda regler för omplacering mellan fonddel och garantidel

Vid omplacering från fonddel till garantidel tillförs garantivärdet hela det omplacerade försäkringskapitalet med undantag för den mindre del, som tillförs överskottsmedlen i enlighet med Folksam solvensregler. Aktuella bestämmelser om denna fördelning framgår av särskild information och kan ändras av Folksam. I fonddelen sker omplacering från de fonder som den försäkrade anger.

Omplacering från garantidel vari totalvärdet är högre än garantivärdet får ske med högst det belopp som motsvarar garantivärdet. Om totalvärdet är lägre än garantivärdet får omplacering ske med högst totalvärdet, varvid resterande del av garantivärdet nedsätts till att motsvara eventuellt återstående totalvärde.

Omplacering mellan garantidel och fonddel får inte ske efter det att pensionsutbetalningar börjat.

Återköp

Försäkringen kan normalt inte återköpas.

Flytträtt

Regler om flytträtt och avgifter framgår av *Aktuella regler och avgifter*.

Överlåtelse

Pensionsförsäkring får normalt inte överlåtas. Undantag gäller vid överlåtelse till eller från arbetsgivare som en följd av ändrade anställningsförhållanden.

Lån och pantsättning

Pensionsförsäkringar får inte belånas eller pantsättas.

Försäkringens upphörande

Försäkringsskyddet upphör vid månadsskiftet efter det att anmälan om anställningens upphörande respektive begäran om annullation inkommit till Folksam. Skyddet upphör dock senast vid den avtalade försäkringstidens slut. Försäkringsskyddet kan även upphöra på grund av underlåten premiebetalning.

Försäkringens upphörande vid lågt värde

Om försäkringens värde är mindre än de kostnader, skatter och avgifter som ska tas ut, har Folksam rätt att säga upp försäkringen. Folksams ansvar kvarstår oförändrat intill dess att 30 dagar förflutit från det att Folksam meddelat att ytterligare premie måste betalas för bibehållande av försäkringen och eventuellt efterlevandeskydd eller premiefrielse. Om inte premie erläggs inom denna tid är Folksam helt fritt från ansvar och försäkringen upphör.

Inskränkningar i försäkringens giltighet

Försäkringstagaren och försäkrad är skyldig att på Folksams begäran lämna upplysningar som kan ha betydelse för om försäkringen ska meddelas, utvidgas eller förnyas. Försäkringstagare och försäkrad ska ge riktiga och fullständiga svar på Folksams frågor. Om någon uppgift som lämnats är oriktig eller ofullständig gäller vad som anges ovan under Oriktiga uppgifter.

För försäkring gäller nedan angivna inskränkningar. Om försäkringen enligt dessa bestämmelser inte gäller föreligger inte någon rätt till återbetalning av premier. Däremot föreligger rätt till försäkringens återköpsvärde inklusive tilläggsbelopp.

Vid självmord, vissa sporter, flygning, krig och politiska oroligheter gäller särskilda, nedan angivna bestämmelser beträffande försäkringens giltighet. Om försäkringen enligt dessa bestämmelser inte gäller föreligger dock rätt till försäkringens garantivärde och inlösenvärde.

Inskränkning i försäkringens giltighet hävs om särskilt avtal härom träffas.

Självmord

Innan ett år förflutit från det att försäkringen trädde i kraft eller senast återupplivades gäller försäkringen vid självmord endast om det måste antas, att den tagits utan tanke på självmordet.

Flygning

Om den försäkrade är förare eller har annan funktion ombord gäller försäkringen inte vid dödsfall som, innan tre år har förflutit från det att försäkringen trädde i kraft, inträffar till följd av militär flygning, avancerad flygning, yrkesmässig provflygning eller – utom Europa – bruks-, skol- eller privatflygning. Försäkringen gäller vid all flygning om den försäkrade är passagerare.

Krigstillstånd i Sverige

Vid krigstillstånd i Sverige gäller särskild lagstiftning i fråga om Folksams ansvarighet och rätt att ta ut tilläggspremie (krigspremie).

Deltagande i främmande krig eller i politiska oroligheter utom Sverige

Försäkringen gäller inte vid dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar då den försäkrade deltar i krig, vilket inte sammanhänger med krigstillstånd i Sverige, eller i politiska oroligheter utom Sverige. Försäkringen gäller inte heller vid dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar inom ett år efter sådant deltagande och som kan anses vara beroende av kriget eller oroligheterna. Deltagande i militärt FN-uppdrag räknas inte som deltagande i krig eller politiska oroligheter.

Vistelse utom Sverige vid krig eller politiska oroligheter

Innan tre år förflutit från det försäkringen trädde i kraft, gäller försäkringen inte vid dödsfall eller arbetsoförmåga som kan anses vara beroende av krig, vilket inte sammanhänger med krigstillstånd i Sverige, eller av krigsliknande politiska oroligheter och som inträffar då den försäkrade, utan att delta i kriget eller oroligheterna, vistas utom Sverige i område där sådana förhållanden råder. Under de tre försäkringsåren gäller försäkringen inte heller vid dödsfall eller arbetsoförmåga, som inträffar inom ett år efter sådan vistelse och som kan anses vara beroende av kriget eller oroligheterna.

Utbryter kriget eller oroligheterna medan den försäkrade vistas i området gäller inskränkningen inte under de tre första månaderna därefter.

Atomkärnreaktion samt biologiska, kemiska och nukleära substanser i samband med terrorhandling

Försäkringen gäller inte för försäkringsfall vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med atomkärnreaktion.

Försäkringen gäller inte heller för försäkringsfall genom spridande av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terrorhandling. Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där försäkringsfallet inträffar och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämja en befolkning
- otillbörligt tvinga offentliga organ eller internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra viss åtgärd eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

Åtgärder för utbetalning och premiefrielse

Den som gör anspråk på utbetalning ska styrka sin rätt till beloppet.

Anmälan om dödsfall ska göras till Folksam snarast möjligt. Anmälan om sjukdom eller olycksfallsskada för premiefrielse bör göras inom fyra månader. De handlingar och övriga upplysningar som är av betydelse för bedömning av försäkringsfallet och Folksams ansvarighet ska anskaffas och insändas utan kostnad för bolaget. Av bolaget begärt läkarintyg bekostas dock av Folksam. För fastställande av rätt till premiefrielse kan Folksam föreskriva att den försäkrade inställer sig för undersökning hos särskild anvisad läkare.

Medgivande för Folksam att för bedömning av sin ansvarighet inhämta upplysningar från läkare, sjukhus, annan vårdanstalt, allmän försäkringskassa eller annan försäkringsinrättning ska lämnas om Folksam begär det.

Tidpunkt för utbetalning och räntebestämmelser

Utbetalning av pension ska ske senast en månad efter det att den som gör anspråk på beloppet fullgjort vad som åligger honom/henne (se åtgärder för utbetalning och premiefrielse). Folksam får tillämpa längre utbetalningstermin än avtalad, om det första terminsbeloppet understiger två procent av prisbasbeloppet.

Om försäkringens värde vid påbörjad periodisk utbetalning understiger 30 procent av prisbasbeloppet har Folksam rätt att ersätta de periodiska utbetalningarna med en engångsutbetalning.

Om utbetalning begärs på grund av den försäkrades död och det med hänsyn till dödsorsaken eller annars finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning dock inte ske förrän en månad förflutit efter det att sådan utredning avslutats. Utredningen ska bedrivas med tillbörlig skyndsamt.

Vid dröjsmål betalar Folksam ränta enligt vad som framgår av *Aktuella regler och avgifter*. Uppgift om aktuella avgifter finns även på folksam.se.

Force majeure

Under förutsättning att Folksam har gjort vad som skäligen kan begäras för att begränsa de skador som kan uppkomma. så är Folksam inte ansvarigt för skada som har sin grund i sådan omständighet som ligger utanför Folksams kontroll och som inte skäligen har kunnat förutses.

Exempel på sådan force majeure-händelse är ändrad lagstiftning, myndighetsåtgärd, krig, krigsliknande händelser, terrorhandling, naturkatastrof, brand, strejk, blockad, bojkott, lockout eller annan liknande omständighet. Folksam svarar inte heller för skada som orsakats av fel i telefonnät eller annan teknisk utrustning som inte tillhör Folksam.

Årlig information

Försäkringens värdeutveckling kan följas i årliga värdebesked.

Skydd av personuppgifter

Folksam värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med Folksam, behöver vi hantera dina personuppgifter för att kunna administrera försäkringsförhållandet, hantera anmälda skador, beräkna försäkringspremier eller för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig. De uppgifter vi behandlar kan vara ditt namn och adress, hälsoinformation, om det finns medförsäkrad, uppgifter om försäkringsfall och annan relevant information. Merparten av personuppgifterna samlas in från dig men vi kan även samla in uppgifter från en tredje part eller från offentliga källor. Personuppgifterna behandlas huvudsakligen för att vi ska kunna fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet. Vi kan även behöva hantera uppgifterna för att fullgöra en rättslig förpliktelse, för att fastställa, göra gällande eller försvara ett rättsligt anspråk eller när vi har ett berättigat intresse av att hantera dina uppgifter.

Kontaktuppgifter till det Folksambolag som är ansvarig för hanteringen av dina personuppgifter finner du i ditt försäkringsbesked. Du kan från och med 25 maj 2018 även kontakta Folksams dataskyddsbud på dataskyddsbud@folksam.se.

Vi kommer att spara dina personuppgifter så länge vi behöver dem för att uppfylla det ändamål för vilka de samlats in. Därefter raderar vi uppgifterna.

Dina personuppgifter hanteras med sekretess enligt Folksams etiska regler. Dina adressuppgifter och grundläggande uppgifter om ditt avtal hanteras i ett för Folksambolagen gemensamt kundregister för bland annat automatiskt adressuppdatering och samordning av bolagens information och marknadsföring till dig. Vi kan även behöva lämna ut vissa personuppgifter till återförsäkringsbolag.

Om uppgifterna överförs till ett land utanför EU, säkerställer vi att sådan överföring är laglig, exempelvis genom att använda de standardiserade modellklausuler för dataöverföring som antagits av EU-kommissionen och som finns tillgängliga på EU-kommissionens webbplats.

Du har rätt att få information om vilka uppgifter som vi behandlar om dig, att få felaktiga uppgifter rättade, att begära att vi begränsar vår behandling och att dina uppgifter överförs till annan part samt invända mot den behandling vi utför. Du har även rätt att inge klagomål till ansvarig tillsynsmyndighet.

Läs mer om Folksams hantering av personuppgifter och dina rättigheter på folksam.se/personuppgifter.

Skaderegistrering

Bolaget använder sig också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att bolaget får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annat försäkringsbolag. Ändamålet med GSR är att tillhandahålla ett underlag till försäkringsföretag för att identifiera oklara försäkringsfall. Därigenom kan företagen motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter. Uppgifterna kan även användas i oidentifierad form för statistiska ändamål.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 24171, 104 51 Stockholm. Se www.gsr.se för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

Generella antaganden

För beräkningar använder Folksam vissa matematiska antaganden.

Dödlighet

Genomsnittlig årlig dödsfallssannolikhet för försäkrad beräknas efter tillgänglig statistik för ålder och kön samt riskklassindelningar med ett säkerhetstillägg.

Driftskostnader

Antaganden om driftskostnader avser att täcka Folksams verkliga kostnader. Avdrag för driftskostnader görs från försäkringskapitalet.

Avkastningsskatt

Avdrag för avkastningsskatt följer gällande regler för beskattning. Om reglerna ändras kan det leda till lägre eller högre försäkringsbelopp för såväl tidigare gjorda som kommande premieinbetalningar.

Premiefrielseförsäkring

Premie för tilläggsförsäkring för rätt till premiefrielse vid långvarig arbetsförmåga på grund av sjukdom eller olycksfallsskada grundas på sjuklighetsantaganden. Premien för tilläggsförsäkringen ingår i den inbetalade premien.

Folksam har rätt att ändra premien om tilläggsförsäkringens ekonomi skulle motivera detta.

Riskpremier och arvsvinster

Storleken av riskpremier beror på Folksams gällande antaganden om dödlighet samt på storleken av den värdeförändring, som ett dödsfall skulle innebära. Antaganden om dödlighet kan ändras.

Värdet på en försäkring som helt saknar efterlevandeskydd sjunker till noll vid den försäkrades dödsfall. Dessförinnan utges regelbundna tillskott till försäkringens värde, så kallade arvsvinster, på grund av faktisk dödlighet bland samtliga försäkrade.

Försäkringar under utbetalning, där utbetalningarna under någon del av utbetalningstiden endast ska ske om försäkrad lever, tilldelas också arvsvinster.

B. Särskilda villkor för fonddel

Fonder

Folksam åtar sig att placera erlagd premie i Folksams fonder inom fem bankdagar från den dag premien bokförts hos bolaget, vid nyteckning dock tidigast räknat från det att bolagets ansvarighet inträtt enligt avsnitt Försäkringens ikraftträdande.

Fördelning mellan olika fonder ska anges i hela procent. I ett försäkringsavtal får premiebetaling göras till högst tio fonder, varvid garantidel i detta sammanhang räknas som en fond. Den valda fördelningen mellan fonder gäller intill dess att anmälan inkommer om att fördelningen ska ändras.

Anmälan om byte av fond, det vill säga omplacering och/eller ändring av fördelning av premie mellan fonder ska göras på Folksams blankett eller på annat av Folksam anvisat sätt. Begärd ändring utförs inom fem bankdagar från den dag fullständigt ifylld blankett inkommit till bolaget. För varje sådan transaktion har Folksam rätt att ur försäkringen ta ut en avgift.

Försäkringstagaren har rätt att ange fonder och att byta fonder inom det fondutbud, som Folksam erbjuder. Om försäkringstagaren avlider övergår rätten att byta fonder till förmånstagare. Samtliga förmånstagare, vars rätt inträtt, måste skriftligen godkänna fondbytet.

Vid arbetsgivarägd tjänstepensionsförsäkring betraktas den försäkrade som försäkringstagare när det gäller rätten att ange fonder och byta fonder.

Försäkringsavtalets fondandelar

För varje inbetald premie registreras – efter avdrag för kostnader – andelar i värdepappersfonder som försäkringstagare har anvisat eller godkänt. Antalet andelar bestäms av fondens pris per andel inklusive investeringsavgift (säljkurs). Antalet andelar avrundas till fyra decimaler.

Belopp som utbetalas från försäkringen motsvarar – efter avdrag för eventuella avgifter – det så kallade inlösenvärdet. Inlösenkurs bestäms av fondens pris per andel efter avdrag för dess inlösenavgift (köpkurs).

Antalet andelar förändras under försäkringstiden. Antalet andelar kan öka genom premieinbetalning, omplacering av försäkringskapitalet, utdelning i fonderna och arvsvinster samt vid försäkrads dödsfall, om så avtalats. Antalet andelar minskar genom avdrag för avgifter, riskkostnader, skatt, utbetalning från försäkringen, omplacering av försäkringskapitalet och i vissa fall vid försäkrads/medförsäkrads dödsfall.

Om Folksam vid beräkningstidpunkten inte har tillgång till offentligt noterad gällande dagskurs (köpkurs, säljkurs) ska senaste offentliga notering användas.

Kurser noterade i utländska valutor räknas om av Folksam med hjälp av faktiskt erhållen eller officiell växlingskurs. Folksam har rätt att tillgodogöra sig ersättning för sina kostnader vid växling och överföring av valuta.

Ränta

I fonddelen ingår inte något löfte om ränta eller avkastning. Värdeutvecklingen i de valda fonderna påverkar värdet på försäkringen och därmed de utbetalningar som kommer att göras från försäkringen.

Överskott

Fonddelen ger, om utvecklingen av dödlighet och driftskostnader totalt sett blir gynnsammare än vad som antagits, rätt till överskott. Folksam prövar varje år om överskott ska tillföras försäkringarna.

C. Särskilda villkor för garantidel

Antaganden om ränta

Inbetalda premier till garantidel skapar ett garantivärde, som säkerställer utbetalning av motsvarande del av försäkringsbeloppet (pensionen). Ränta på hela garantivärdet bestäms vid varje tidpunkt före pensionsåldern till en viss procentsats.

Från räntan görs avdrag för avkastningsskatt samt driftskostnader och får efter avkastningsskatten inte understiga noll procent. Aktuellt ränteantagande vid tecknandet framgår av särskild information.

Garanterat försäkringsbelopp

När pension ska börja utbetalas fastställer Folksam ett garanterat försäkringsbelopp utifrån antaganden om ränta, dödlighet, driftskostnader och avkastningsskatt för utbetalningstiden. Detta belopp gäller under hela utbetalningstiden.

Överskott på garantidel

Försäkringen berättigar till överskott på garantidel, en andel i Folksams överskottsmedel. Överskottsmedel kan i enlighet med Folksams bolagsordning även användas för att täcka förluster i Folksam. Överskottet utgör således del av Folksams riskkapital och är inte garanterat och får inte omplaceras till fonddel. Eventuella underskott kan leda till att uppkommet överskott reduceras. Överskottet kan dessutom reduceras om Folksams solvenssituation är sådan att åtagandena gentemot kvarvarande försäkringstagare riskeras (solvensjustering).

Fördelning och tilldelning av överskott ska följa kontributionsprincipen. Detta innebär att fördelning av överskott i möjligaste mån ska baseras på den enskilda försäkringens bidrag till överskottet. Om försäkringsavtalet avslutas i förtid genom återköp eller flytt ska Folksam säkerställa att återköpet respektive flytten varken missgynnar den lämnande försäkringstagaren/ ersättningsberättigade eller det kvarvarande försäkringstagarkollektivet.

Överskott uppstår om utvecklingen av kapitalavkastning, dödlighet, sjuklighet, driftskostnader och avkastningsskatt totalt sett blir gynnsammare än vad som antagits. En försäkrings andel i överskottsmedlen utgörs av den dagsaktuella skillnaden mellan totalvärdet på garantidel och garantivärdet.

Om överskottet överstiger en viss andel av försäkringens sammanlagda värde omvandlas en del av överskottet till garantivärde. I försäkring med fast efterlevandeskydd höjs skyddet med motsvarande belopp. Aktuella regler framgår av särskild information och kan ändras av Folksam. Eventuellt överskott tilldelas försäkringen i samband med avtalad utbetalning av försäkringsbelopp. Överskottsfordelningen syftar till rättvisa mellan försäkringstagarna. Långsiktigt placerade medel ger oftast högre avkastning än kortare placeringar. Beräkning av överskott kan därför ske på olika sätt beroende på försäkringstidens längd.

Vid pensionsutbetalning fördelas överskottet på samtliga framtida utbetalningar i form av ett tilläggsbelopp. Tilläggsbeloppet beräknas med hänsyn tagen till aktuella antaganden om ränta, dödlighet och driftskostnader. Prövning av tilläggsbeloppets storlek sker därefter kontinuerligt vid varje utbetalningstillfälle. Om utvecklingen blir sämre än vad som antagits, kan tilläggsbeloppet nedsättas.

D. Vi vill att du ska vara nöjd

Det är viktigt att det finns en väl fungerande klagomålshantering för att du som kund ska kunna få dina intressen tillgodosedda.

En god hantering av klagomål ger Folksam en möjlighet att fånga upp problem samt att vidta förebyggande åtgärder

Vänd dig först till oss på Folksam

Missförstånd eller oenigheter kan ofta klaras upp på ett enkelt sätt. Ta därför först kontakt med den som handlagt ditt ärende. Om du ändå inte blir nöjd så kan du kontakta handläggarens närmaste chef.

Gäller oenigheten värdering av skadad egendom kan du begära ett utlåtande av en opartisk värderingsman. Du kan läsa mer om detta i försäkringsvillkoren som du hittar på folksam.se eller hos närmaste Folksamkontor.

Kundombudsmannen Folksam

Du som är kund i Folksam har möjligheten att få ditt ärende omprövat av Kundombudsmannen som är oberoende i förhållande till Folksams organisation.

Kundombudsmannen omprövar de flesta ärenden rörande försäkring, skadefrågor och sparande. Om du inte är nöjd med Folksams slutliga beslut kan Kundombudsmannen göra en opartisk bedömning av ditt ärende. Efter det att Folksam har lämnat sitt slutliga beslut har du ett år på dig att göra en anmälan till Kundombudsmannen, under förutsättning att preskription inte inträtt i enlighet med vad som anges nedan i avsnittet "Vänta inte för länge".

Adress: Kundombudsmannen Folksam
106 60 Stockholm
telefon: 020-65 52 53
e-post kundombudsmannen@folksam.se
webb: folksam.se

Försäkringskommitté

Om du omfattas av en gruppförsäkring kan det finnas möjlighet att få ditt ärende prövat av en försäkringskommitté. Vänd dig till Kundombudsmannen för information om detta förfarande.

Personförsäkringsnämnd

Personförsäkringsnämnden prövar tvister mellan den försäkrade (enskild konsument) och försäkringsbolaget i ärenden som rör liv-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, i de fall där det krävs medicinska bedömningar.

Du kan själv begära prövning hos Personförsäkringsnämnden via en särskild blankett som finns hos Svensk Försäkrings Nämnder, Box 24067, 104 50 Stockholm, telefon: 08-52278720 eller på webb: forsakringsnamnder.se

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

ARN är en statlig myndighet som kostnadsfritt prövar de flesta tvister om privatpersoners försäkringar, dock inte tvister som rör ett lägre belopp än 2 000 kronor, medicinska bedömningar eller vållandefrågor vid trafikolyckor. ARN prövar inte heller försäkringstvister rörande försäkring som grundar sig på kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter, om avtalet föreskriver ett särskilt tvistelösningsförfarande. Detta sker vanligtvis genom prövning i en partsammansatt nämnd. Fler undantag finns och framgår av ARN:s hemsida.

Anmälan till ARN måste göras senast inom ett år efter det att du har framfört ditt klagomål till Folksam.

Adress: Box 174, 101 23 Stockholm
telefon: 08-508 860 00
e-post: arn@arn.se
webb: arn.se

Allmän domstol

Du kan få din tvist med Folksam prövad av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan den ersätta en del av rättegångskostnaderna.

Konsumenternas försäkringsbyrå

Försäkringsbyrån ger kostnadsfri information och råd i försäkringsfrågor, men prövar inte enskilda försäkringstvister.

Adress: Box 24215, 104 51 Stockholm
telefon: 0200-22 58 00
webb: konsumenternas.se

Kommunal konsumentvägledning

Du kan också få information och råd via din hemkommuns konsumentvägledare.

Vänta inte för länge

Om du väntar för länge med att få din tvist prövad kan du förlora din rätt till ersättning (preskription). Vill du undvika preskription måste du väcka talan vid tingsrätten inom tio år från skadehändelsen/tidpunkten när det förhållande inträffade/inträdde som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd.

Om den tidpunkten inträffat före den 1 januari 2015 måste du i regel väcka talan inom tre år från det att du fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande.

Om ett försäkringsavtal berättigar till ersättning för olika ersättningsposter eller olika skador vid olika tidpunkter kan delar av kravet preskriberas enligt äldre bestämmelser och andra delar enligt nya bestämmelser.

Om du som privatperson anmält din skada eller ditt anspråk före preskriptionstidens utgång har du alltid sex månader på dig att väcka talan från det att du fått slutligt besked från Folksam eller Kundombudsmannen.

E. Begreppsförklaringar

Alternativ pensionslösning

Inom en tjänstepensionsplan, till exempel ITP, får den försäkrade enligt vissa regler välja försäkringsbolag och utformning av pensionsförsäkring, för en del av arbetsgivarens premie.

Arvsvinster

Försäkringskapital som tilldelas andra försäkringar när en försäkring upphör på grund av försäkrads dödsfall.

Fonddel

Del av försäkringen där den försäkrade väljer i vilka aktie- och/eller räntefonder som försäkringskapitalet ska placeras. Pensionens storlek bestäms av fondandelarnas värde vid respektive utbetalningstillfälle. Denna del av försäkringen kan också benämnas fondförsäkringsdel.

Förmånstagare

Förmånstagare är den eller de som utbetalning görs till enligt förmånstagarförordnandet.

Försäkrad

Försäkrad är den på vars liv eller hälsa försäkringen gäller.

Försäkringsbrev

Reglerar det enskilda försäkringsavtalet och innehåller upplysningar om vem som är försäkringstagare, försäkrad och förmånstagare samt om försäkringsförmåner med mera.

Försäkringstagare

Den som ingått försäkringsavtal med Folksam och som äger försäkringen. Övergår äganderätten till annan, betraktas denne därefter som försäkringstagare.

Försäkringsvillkor

Utgör försäkringsavtalets allmänna regelverk och redovisar de ersättningsmoment som kan ingå i försäkringen med mera.

Garantidel

Den del av försäkringen som innehåller ett garantivärde och en andel i Folksams eventuella överskottsmedel. Denna del av försäkringen kan också benämnas traditionell försäkringsdel.

Garantivärde

Premierna bygger upp ett värde, som säkerställer ett garanterat belopp i pension.

Inlösenvärde

Inlösenvärdet i en fond är antalet fondandelar multiplicerat med fondens köpkurs vid inlösenstillfället.

Medförsäkrad

Den eller de personer utöver den försäkrade på vars liv försäkringen beror. Den försäkrade eller någon av de medförsäkrade måste således leva för att pension ska utbetalas.

Premiebestämd pension

Arbetsgivarens pensionsåtagande består av att betala en viss premie. Den framtida avkastningen med mera avgör hur stor pensionsutbetalningen blir. Motsatsen är förmånsbestämd pension.

Prisbasbelopp

Prisbasbeloppet fastställs av regeringen varje år och används som underlag vid olika beräkningar till exempel pension med mera.

Totalvärde på fonddel

Det sammanlagda värdet av försäkringens andelar i olika fonder.

Totalvärde på garantidel

Försäkringens sammanlagda värde av garanti och andel i överskottsmedel.

Återförsäkring

Försäkringsbolagets försäkring i ett så kallat återförsäkringsbolag för att minska det egna riskåtagandet.

Återköp

Engångsutbetalning av försäkringskapitalet.

Folksam
106 60 Stockholm
0771-950 950
folksam.se

Folksam